

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

دفتر امور بیابان

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی

طرح مطالعاتی کسب و کار محدوده ترسیب کربن استان خراسان شمالی

ترسیب کربن چیست؟

جذب دی‌اکسید کربن اضافی جو توسط اندام هوایی و زیرزمینی گیاهان مرتعی به منظور کاهش اثرات سوء پدیده گرمایش زمین

پروژه ترسیب کربن می‌خواهد دی‌اکسید کربن را به عنوان مهم‌ترین گاز گلخانه‌ای کاهش دهد.

از سال ۱۸۶۰ هر چه زمان گذشته دما بالاتر رفته و تقریباً به همان میزان دی‌اکسید کربن هم افزایش یافته است؛ یعنی میزان دی‌اکسید کربن با دما رابطه تقریباً مستقیمی دارد.

اهداف پروژه:

۱- رشد شاخص GDP (تولید ناخالص داخلی)

۲- کاهش CO2 موجود در جو از طریق افزایش پوشش گیاهی مراتع:

اکوسیستم‌های مرتعی قابلیت بالایی در ترسیب کربن دارند، چرا که نیمی از خشکی‌های کره زمین را در بر گرفته‌اند و ذخیره کربن آنها ۱۰٪ کل ذخایر کربن بیوماس اکوسیستم‌های خاکی و ۳۰٪ کل کربن آلی خاک را تشکیل می‌دهد. در مقیاس جهانی مراتع حدود ۵۰۰ میلیارد تن کربن را در سال ترسیب می‌کنند. افزایش ترسیب کربن معادل افزایش بیوماس گیاهی، افزایش تولید، بهبود حاصلخیزی خاک، افزایش ظرفیت نگهداری آب در خاک و جلوگیری از فرسایش آبی و بادی است

۳- رشد شاخص توسعه انسانی HDI (در آمد- سلامت و آموزش)

اهداف کلی پروژه:

اهداف منطقه‌ای

بهبود شاخص توسعه انسانی مردم منطقه،
توانمندسازی گروه‌های توسعه روستایی

اهداف ملی

احیای منابع طبیعی تخریب یافته با
مشارکت گروه‌های توسعه روستایی

اهداف جهانی

ارائه مدل ترسیب کربن در
مناطق خشک و نیمه خشک

توسعه پایدار: در واقع مجموعه ای از سیاست ها است که توسعه را به صورتی هماهنگ در سه حوزه:

- توسعه انسانی (توسعه اجتماعی و افزایش مشارکت گروه اجتماعی در توسعه)
- توسعه اقتصادی (ارتقای متوازن توان مالی جوامع محلی)
- حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست (حفظ منابع و استفاده پایدار از منابع موجود) به پیش می برد

بدین منظور می بایست مدلی از توسعه پایدار با محوریت توسعه انسانی مورد نظر قرار گرفته و تقویت و رشد **۵ نوع سرمایه** شامل:

- ۱- **سرمایه انسانی** به صورت آموزش مهارت های فنی و حرفه ای به جامعه محلی
- ۲- **سرمایه اجتماعی** به صورت فراهم کردن بستر هم اندیشی در جوامع روستایی و سازماندهی مردم به صورت گروه های توسعه روستا
- ۳- **سرمایه مالی** به صورت تشکیل صندوق های خرد اعتباری و ارائه وام های اشتغالزایی به افراد آموزش دیده
- ۴- **سرمایه زیست محیطی** در قالب مجموعه ای از اقدامات احیایی، حفاظتی و مدیریتی با کمک گروه های توسعه روستا
- ۵- **سرمایه فیزیکی** در قالب توسعه زیرساخت های روستایی عمدتاً مرتبط با حفظ و احیای منابع طبیعی و بر اساس اولویت های جامعه محلی

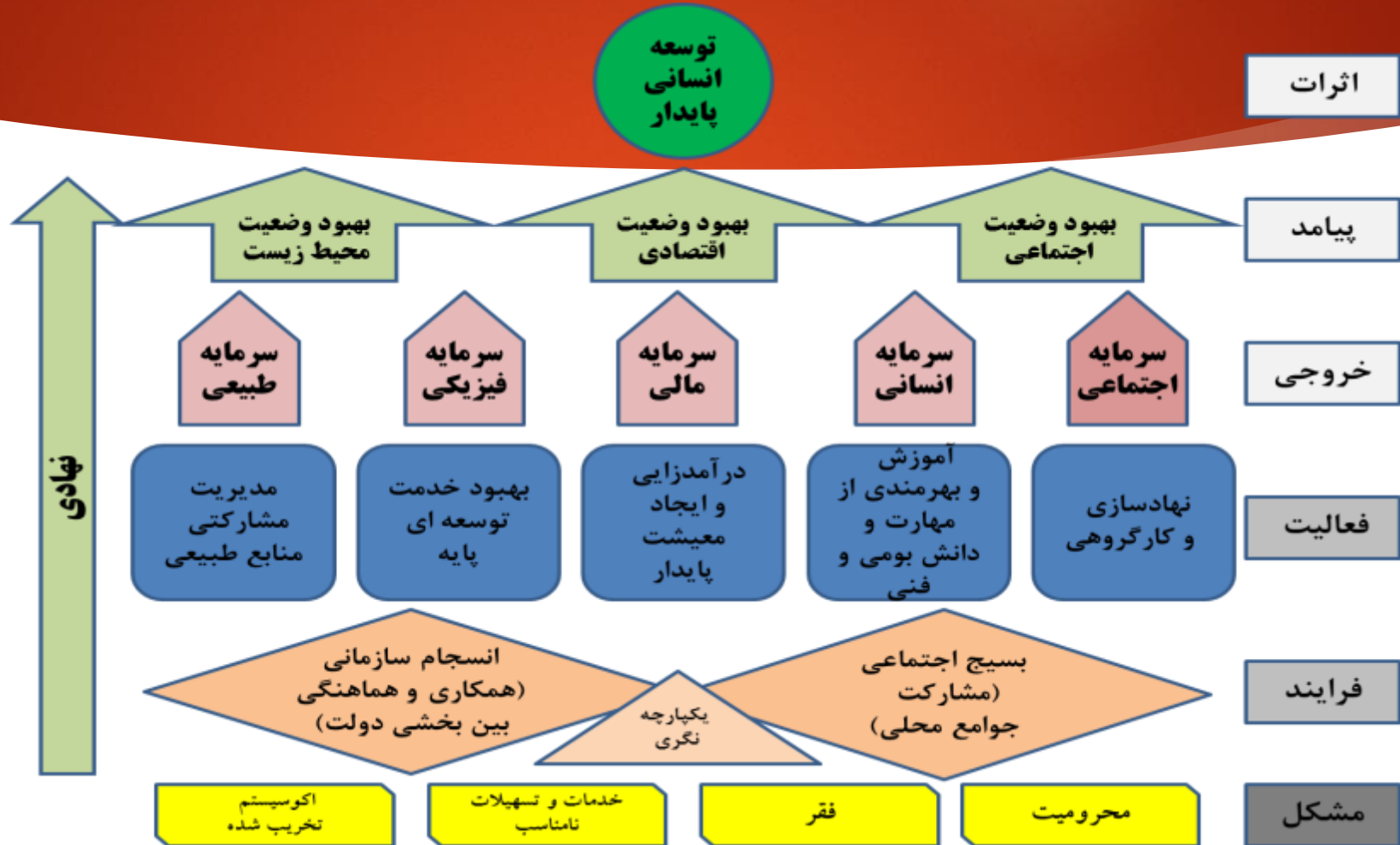

مدل ۵ سرمایه چارچوبی برای پایداری

مدل پروژه ترسیب کربن:

- حاصل تجربه کشور در سال های پس از انقلاب اسلامی
 - حاصل تجربه موفق سایر کشورهاست
 - مبتنی بر مسائل اقتصادی و فرهنگی و تجربیات مدیریت جهادی کشور
- به صورت یک **مدل ایرانی- اسلامی**، قابلیت انطباق با شرایط متنوع اقلیمی، جغرافیایی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کشور را دارا می باشد.

مدل مفهومی پروژه ترسیب کربن در توسعه پایدار روستایی و مدیریت مشارکتی منابع طبیعی

- انتخاب محدوده پروژه بر اساس شاخص‌های تعیین شده
- تعیین کارگروه فنی و اجرایی استان
- تعیین مدیر اجرایی استان
- تعیین کارگروه فنی و اجرایی شهرستان
- ...

ب- بسیج جامعه محلی

- برگزاری نشست اطلاع رسانی و هماهنگی با مقامات محلی (فرمانداری، بخشداری، شورای بخش) برای معرفی پروژه
- برگزاری نشست اطلاع رسانی و هماهنگی با تمامی شوراهای محلی و معتمدین محلی روستاهای هدف برای معرفی پروژه و اهداف آن
- ...

ج- مطالعه مشارکتی (ارزیابی منابع و نیازسنجی) :

- تهیه نقشه منابع و اجتماعی روستا با مشارکت تمامی اهالی
- گردش روستایی با کمیته های توسعه روستا
- روندیابی و تهیه تقویم روزانه و فصلی
- تهیه ماتریس هزینه و درآمد و ماتریس هزینه فایده برای تحلیل معیشت های موجود
- نیازسنجی مشارکتی و اولویت بندی نیازها با مشارکت تمامی اهالی
- ترسیم درخت مشکلات برای تحلیل مشکلات و پیشنهاد راه حل و راه کارهای بومی
- ...

د: مطالعات پایه

- انتخاب مشاور مطالعات پایه
- انجام مطالعات پایه توسط مشاور مطالعات پایه
- ...

– تشکیل صندوق

- آموزش و تدوین آیین نامه صندوق اعتبارات خرد روستایی
- بررسی آیین نامه و ها تشکیل گروه های صندوق
- ...

ی – تعاونی توسعه روستایی

- تشکیل کمیته توسعه منطقه/حوزه
- تدوین آیین نامه و اساسنامه کمیته
- پیگیری ثبت تعاونی روستایی
- برگزاری نشست های تعاونی

راهبرد اجرایی پروژه بر مبنای اصول ذیل طراحی گردید:

- پروژه ای توسعه ای به منظور حفظ و احیای منابع طبیعی
- پروژه ای مشارکتی با مردم برای مردم از مردم
- پروژه ای جامع نگر مبتنی بر جلب مشارکت نهادهای دولتی و غیر دولتی
- ایجاد تشکل های مردمی و سرمایه اجتماعی و بسیج جوامع محلی
- پروژه ای با رویکرد برنامه ریزی پایین به بالا و بالا به پایین در جهت شناسایی و اولویت بندی مشکلات و یافتن راه حل ها
- پروژه ای که محوریت توسعه را بر توسعه انسانی و آموزش توانمندسازی قرار داده است.
- پروژه ای با نگاه ویژه به علل و عوامل تخریب سرزمین از طریق حمایت از ایجاد معیشت های جایگزین و درآمدزایی به منظور کاهش فشار بر منابع طبیعی
- پروژه ای با تمرکز بر توسعه عدالت اجتماعی از طریق ایجاد فرصت های برابر برای زنان، مردان، جوانان، فقرا و سایر گروه های اجتماعی
- به منظور اجرایی نمودن این راهبرد همگام با سایر روشهای مشارکتی معمول، تشکیل گروه های توسعه روستایی و صندوق های اعتباری خرد با هدف تسهیل مشارکت روستائیان در فعالیتهای اجرایی و مالی برای مدیریت پایدار منابع طبیعی و به عنوان یک مکانیسم علمی، عملی، موفق و همگام با ساختار اجتماعی منطقه مورد استفاده قرار گرفته است.

گروه های توسعه روستایی

□ در واقع گروه های توسعه روستایی اصیل ترین و مردمی ترین نهادهای مشارکتی در جوامع روستایی بوده که در صورت موفقیت و ثبات می توانند به عنوان پشتوانه ای محکم، ضامن پایداری و موفقیت اهداف مورد نظر در طرح های مشارکت مردمی باشند.

□ آنچه که در شکل گیری تمامی این گروه ها **مشترک** بوده و حائز اهمیت است، توجه به اصل وجود **رابطه مستقیم** بین **میزان موفقیت** فعالیت های توسعه ای در یک روستا و **درصد عضویت و مشارکت** مردم به ویژه **محرومان** جامعه در این گروه ها می باشد.

در این شیوه، تمرکز بر **مشارکت گروه های روستایی فقیری** است که امکان استفاده از سایر تسهیلات نهادهای رسمی و غیر رسمی را ندارند.

صندوق اعتبارات خرد

اعتبارات خرد را می توان فعالیت های **مالی و اعتباری کوچک**، **کوتاه مدت و سهل الوصول** (بدون وثیقه) دانست که با **اهدافی نظیر توانمند سازی (جوامع محلی محروم)**، **فقرزدایی**، **عدالت محوری و ایجاد زمینه مناسب برای شکل گیری فعالیت های درآمدزا و پایدار** تأسیس می گردند.

فرآیند تشکیل صندوق های اعتباری خرد:

مهمترین اصل در شکل دهی اعتبارات خرد توجه به **تنوع و تعدد منابع تأمین اعتبارات خرد** است. اعتبارات خرد **تنها متکی به منابع مادی نبوده و منابعی نظیر سرمایه های اجتماعی، سرمایه های فیزیکی و سرمایه های زیست محیطی** را نیز شامل می گردند. معمولاً اعتبارات خرد دارای دو هدف عمده می باشند:

- الف - برطرف کردن نیازهای **کوتاه مدت** (بهداشت، آموزش و...)
- ب - تأمین سرمایه، بمنظور **ایجاد شغل و واحد تولیدی خود اشتغالی**

محدوده اجرایی پروژه در سطح کشور

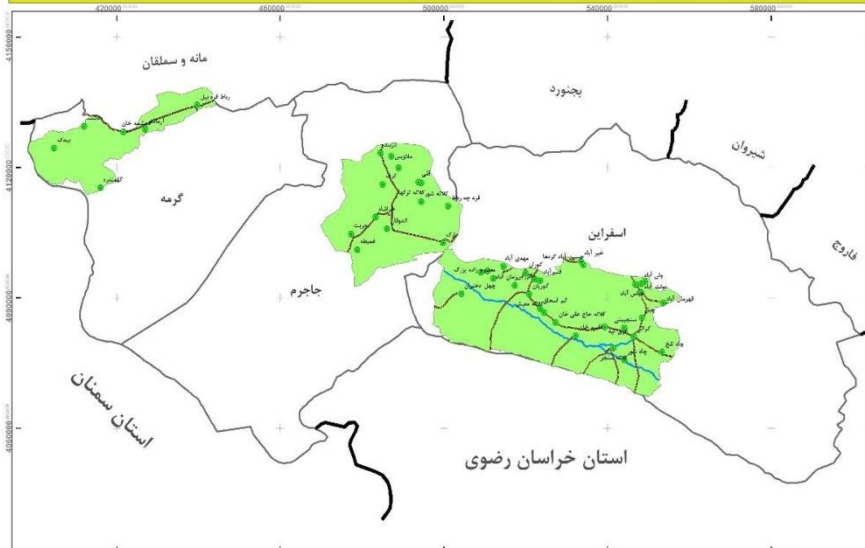

ردیف	استان	سطح اجرای پروژه (هکتار)
۱	آذربایجان غربی	۶۸۳۵۶
۲	اصفهان	۷۲۷۵۰
۳	البرز	۳۷۸۷۰
۴	بوشهر	۶۱۰۸۷
۵	تهران	۷۰۰۶۵
۶	جنوب کرمان (رودبار)	۵۶۵۷۴
۷	جنوب کرمان (قلعه گنج)	۱۰۴۴۰۰۰
۸	خراسان جنوبی (سربیشه)	۲۲۵۰۰۰
۹	خراسان جنوبی (خوسف)	۹۸۰۰۰
۱۰	خراسان رضوی	۴۳۰۰۰۰
۱۱	خراسان شمالی (سه شهرستان)	۲۳۶۰۰۰
۱۲	سمنان	۸۳۲۶۸
۱۳	مرکزی	۷۶۰۰۰
۱۴	یزد	۷۰۰۰۰
۱۵	کرمان	۱۳۸۰۰۰
۱۶	گلستان	۴۸۳۲۹
۱۷	قم	۳۶۳۷۲
۱۸	ایلام	۴۴۰۰۰
۱۹	فارس	۸۵۰۰۰
۲۰	سیستان و بلوچستان	۸۷۸۰۰
	جمع	۳۰۶۸۴۷۱

خلاصه مشخصات سه سایت پروژه تعمیم ترسیب کربن خراسان شمالی (اسفراین، جاجرم و گرمه)

ردیف	شهرستان	مساحت (هکتار)	تعداد روستاها و نقاط سکونتگاهی	جمعیت	سال شروع
۱	اسفراین	۱۲۶۰۰۰	۲۸	۶۲۱۲	خرداد ماه ۱۳۹۳
۲	جاجرم	۷۰۰۰۰	۱۳	۷۳۴۰	اسفند ماه ۱۳۹۵
۳	گرمه	۴۰۰۰۰	۶	۳۵۰۴	خرداد ماه ۱۳۹۶
	جمع	۲۳۶۰۰۰	۴۷	۱۷۰۵۶	-

محدوده پروژه تعمیم ترسیب کربن خراسان شمالی - شهرستان های اسفراین، گرمه و جاجرم

سازمان جنگلها مراتع و
آبخیزداری کشور
اداره کل منابع طبیعی و
آبخیزداری خراسان شمالی
اداره امور بیابان

1:600,000

راهنمای نقشه

- آبادی
- راه اصلی
- رودخانه اصلی
- محدوده پروژه
- محدوده شهرستان

مساحت
۲۳۶۰۰۰ هکتار

سیستم تصویر
UTM (WGS1984)

تهیه کننده:
دفتر استانی
پروژه تعمیم
ترسیب کربن

نقشه محدوده ترسیب کربن در
شهرستان های اسفراین، گرمه
و جاجرم

طرح مطالعاتی کسب و کار محدوده ترسیب کرین شهرستان اسفراین
در سطح ۱۲ روستای (گراتی، کلاته سنجر، قهرمان آباد، چهل دختران، ابری تپه، قاسم خان، حسین آباد، ولی آباد،
گورپان، قاسم آباد، خیر آباد، دولت آباد)
تهیه توسط شرکت کار آفرینی نگین حاتم کویر یزد

تدوین برنامه کسب و کار و تهیه طرح توجیهی مشاغل توجیه پذیر

در سطح روستاهای گراتی، کلاته سنجر، قهرمان آباد، چهل دختران، ابری تپه، قاسم خان
توسط شرکت کار آفرینی نگین حاتم کویر (نحک)

مقدمه:

تدوین برنامه کسب و کار روستایی و یا استراتژی معیشت روستایی در واقع برنامه ایست که دانش مورد نیاز روستاها را جهت ایجاد معیشت های جایگزین و بهبود معیشت های قبلی به روستا منتقل می کند. این برنامه به هیچ وجه بنا ندارد روستائیان بر سر سفره آماده یک کسب و کار بنشینند. زیرا تجربه ثابت کرده است در این صورت تنها پس از مدت اندکی کسب و کار با شکست مواجه می شود. عقیده ما بر این است که روستائیان باید دانش را کسب کنند و خود انتخاب کنند و سختی های راه اندازی یک کسب و کار را بچشند. برنامه ی کسب و کار تنها دانش مفید و مورد نیاز را بصورت گزینشی در اختیار روستائیان قرار می دهد و تمامی زمینه های لازم برای ایجاد کسب و کار را تا حد زیادی فراهم می کند و همچنین جایگاه مدیران پروژه، مسئولان، متقاضیان، پشتیبان ها و ... را مشخص و وظایف آنها را تبیین می کند. حال اتصال این عوامل و بالفعل نمودن یک فرصت بر عهده روستایی و متقاضی می باشد.

هدف از تدوین استراتژی معیشت و طرح توجیهی

استراتژی معیشت شامل یک طرح عملیاتی به منظور هماهنگی و سازماندهی اقدامات لازم جهت بهبود کسب و کارهای موجود و ایجاد مشاغل جایگزین و یا بهبود مشاغل موجود در منطقه می باشد. هدف از تدوین استراتژی معیشت معرفی کسب و کارهای توجیه پذیر در منطقه می باشد که پایداری بالایی دارند و مردم منطقه آنها را بعنوان کسب و کارهای جایگزین می پذیرند. این کسب و کارها در نهایت منجر به رفع مشکلات معیشتی مردم می گردد.

طرح توجیهی؛ پژوهشی است که توجیه پذیری یک طرح کسب و کار را در ابعاد مختلف از قبیل بازار، فنی و مالی مورد بررسی و مطالعه قرار می دهد. هر طرح توجیهی به سه بخش تقسیم می شود:

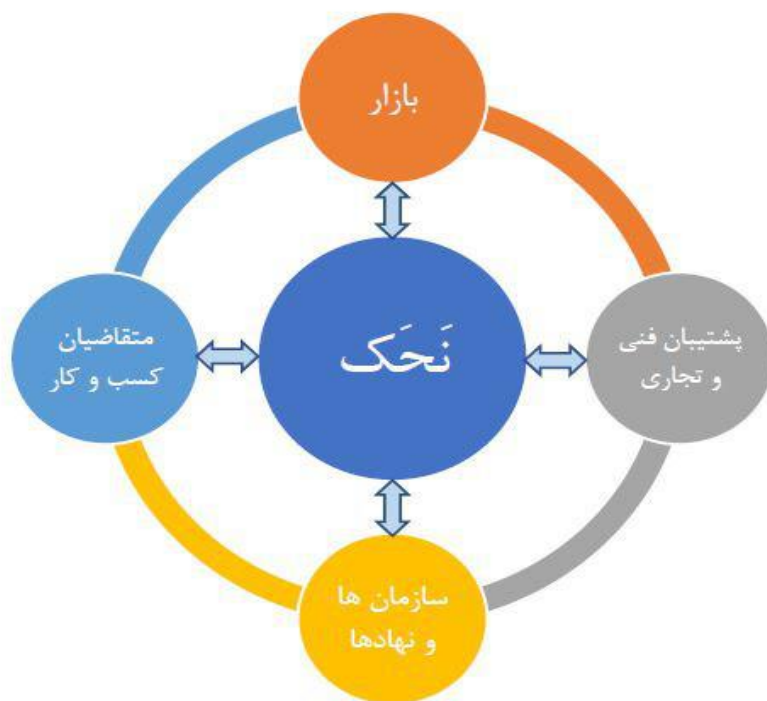
تجزیه و تحلیل مالی یا Financial Analysis ، به منظور بررسی و آنالیز ابعاد مختلف مالی و سودآوری طرح توجیهی صورت می گیرد.

مطالعه بازار یا Market Study که در آن ابعاد مختلف بازار محصول بررسی می شود. این ابعاد عبارتند از نیاز، بازار هدف، عرضه، تقاضا، و ...

توجیه پذیری فنی یا Technical Feasibility ، به منظور بررسی ابعاد فنی طرح توجیهی همچون فناوری، ظرفیت، محل اجرا، ماشین آلات و تجهیزات تولید و ساختار اجرائی طرح انجام میشود.

شرح فرایند

تدوین استراتژی معیشت برای روستاها در صورتی اثربخش می باشد که بصورت مشارکتی انجام پذیرد. مردم روستا خود باید در تعیین مشاغل آینده خود مشارکت فعال داشته باشد. از سوی دیگر سایر ذینفعان باید در این فرایند مشارکت داده شوند. انجام این پژوهش با استفاده از "مدل کارآفرینی نَحْک" صورت پذیرفته است. این مدل سالهاست در روستاهای مختلف کشور مورد ارزیابی قرار گرفته است و شرکت "کارآفرینی نگین حاتم کویر (نَحْک)" در این منطقه نیز از این مدل بهره برده است. این مدل مخاطرات کار را بسیار کاهش می دهد و بگونه ای ضمانت پایداری یک کسب و کار می باشد. از سوی دیگر سایر ذینفعان را دخیل می نماید تا مسیر نهایی یک محصول یا خدمت به بازار برسد.

مشاغل پیشنهادی:

در سطح روستاهای گراتی، کلاته سنجر، قهرمان آباد، چهل دختران، ابری تپه، قاسم خان:

بررسی‌ها و مطالعات صورت گرفته در روستاهای هدف نشان می‌دهد که در این روستاها مشاغل پیشنهادی در ۶ حوزه زیر دسته‌بندی می‌شوند:

صنایع دستی

صنایع تبدیلی و تکمیلی

دام و طیور

گردشگری و بومگردی

مشاغل خدماتی

کشاورزی (گیاهان کم آبخواه، زعفران، گیاهان دارویی، باغات دیم)

کلیه پیشنهادات شغلی موجود شامل پیشنهادات مردم روستا، کارشناسان و متخصصین، کارآفرینان منطقه و استان و مسئولین استانی و شهرستانی به تفکیک حوزه‌ها به شرح زیر می‌باشد:

1. صنایع دستی

قالیبافی

گلیم بافی

جاجیم بافی

سفره کردی

سیاه چادر بافی

چادر شب بافی

کامو بافی

پارچه بافی سنتی

تابلوفرش

خیاطی

عروسک سازی

نمد مالی

شالگردن بافی، دستکش بافی، جوراب بافی، کلاه بافی، لیف

بافی مچ بند پا و کمر بند (با پشم گوسفند و شتر)

سفره خمیر

پرده دوزی

2. صنایع تبدیلی و تکمیلی

ترشیجات و شوربیجات

مرباجات

عرقیجات گیاهی

خشکه سازی و بسته بندی سبزیجات و گیاهان دارویی

بسته بندی حبوبات

بسته بندی زعفران

بسته بندی تخم مرغ محلی

پخت و بسته بندی نان سنتی

فراوری و بسته بندی تخمه هندوانه

فراوری لبنیات سنتی

3. دام و طیور

پروراندن گوسفند

شترداری

پرورش مرغ بومی

پرورش بوقلمون

پرورش کبک و بلدرچین

پرورش شترمرغ

پرورش قرقاول

پرورش دام سبک اصلاح نژاد شده

پرورش زنبور عسل

4. گردشگری و بومگردی

روستای چهل دختران

بیلاق عشایر (چهل دختران، قهرمان آباد، ابری تپه)

۵. مشاغل خدماتی

مجتمع فنی (تعمیرات وسایل نقلیه، تعمیرات لوازم خانگی، تعویض روغنی و آپاراتی، جوشکاری)
فروشگاه خدمات کشاورزی (تامین نهاده ها، تامین سم و کود، مشاوره)
فروشگاه خدمات دام (خوراک دام و طیور، مشاوره و معاینات پزشکی و خرید و فروش، واکسیناسیون)
سوپرلبنیاتی
فروشگاه عرضه محصولات ارگانیک روستا
پمپ بنزین و گاز

۶. کشاورزی

زعفران کاری
گیاهان دارویی (حنظل، کور، آنخ، آویشن، باریجه، ترنجبین، خارشتر، اسپند، درمنه، تلخه بیان، کاکوتی، اسطوخودوس، میخک، به لیمو و ...)
گل محمدی
عناب
زرشک
زیره (سبز و سیاه)
بادام تلخ

پیشنهادهای نهایی

پس از بررسی مشاغل پیشنهادی و ارزیابی آنها توسط کارشناسان هر حوزه و همچنین بررسی وضعیت بازار و سازگاری با روستاها، مشاغل زیر بعنوان پیشنهادات نهایی و طرح های دارای توجیه اقتصادی، فنی و بازار تدوین و ارائه گردیدند:

طیور

پرورش شتر مرغ
پرورش بوقلمون
پرورش مرغ بومی

دام

پرورش شتر
اصلاح نژاد دام (آمیخته گری)

شیلات

پرورش زالو

صنایع تبدیلی

تولید نان سنتی

خدماتی

احداث مجتمع خدماتی-رفاهی بین راهی (بخش زیادی از مشاغل خدماتی ذیل این مجتمع تعریف شده است)

کشاورزی و گیاهان دارویی

کتیرا

ترنجبین

کَور (خربزه ابوجهل)

عناب

گل محمدی (ص)

زعفران

تریتیکاله

گل گندم

زرشک

بذر گندم خراسان (مناسب دیم)

گلخانه

صنایع دستی

بافت فرش کردی

پارچه/حوله بافی سنتی

صنایع دستی پشم شتر

بافت گلیم سفره کردی

خیاطی: (خیاطی، گلدوزی و رودوزی های سنتی و خیاطی شلوار

جین)

قالیبافی و تابلو فرش

گردشگری

گردشگری روستائی و بومگردی عشایر

تدوین برنامه کسب و کار و تهیه طرح توجیهی مشاغل توجیه پذیر

در سطح روستاهای حسین آباد، ولی آباد، گورپان، قاسم آباد، خیر آباد، دولت آباد

بنابر مطالعات صورت گرفته در بخش‌های پیشین و همچنین براساس تحلیل‌های فوق، رسته‌های اولویت‌دار روستای **حسین آباد** به شرح ذیل عنوان می‌گردند:

- ✓ رسته دام سبک
- ✓ رسته کشت گیاهان دارویی
- ✓ رسته گلخانه
- ✓ رسته قالی‌بافی
- ✓ رسته نان کامل
- ✓ رسته کارگاه نمد
- ✓ رسته کارگاه جوراب بافی

احیای کارگاه خیاطی در روستای **ولی آباد**، کشت گلخانه‌ای و پرورش گل محمدی نیز می‌تواند به عنوان رسته‌های بالقوه روستا در نظر گرفته شود. تولید صنایع دستی و ساخت عروسک، تهیه تابلو و کار روی سفال نیز می‌تواند به عنوان رسته‌های کارآفرینی در روستای ولی آباد مورد بررسی قرار گیرد.

بطور کلی می‌توان گفت رسته‌های تولید پیاز، پرورش دام سبک، زنبورداری، گل محمدی، صنایع دستی (کارهای هنری دستی مانند عروسک‌سازی، تهیه تابلو و کار روی سفال) و کشت محصولات گلخانه‌ای از رسته‌هایی هستند که برای روستای ولی آباد در اولویت بررسی قرار دارند. بنابراین رسته‌های اولویت‌دار روستای ولی آباد به شرح ذیل عنوان می‌گردند:

- ✓ رسته پیاز
- ✓ رسته دام سبک
- ✓ رسته زنبورداری
- ✓ رسته پرورش گل محمدی
- ✓ رسته کشت گیاهان دارویی
- ✓ رسته صنایع دستی
- ✓ رسته گلخانه

رسته های شغلی و اقتصادی در اولویت روستای گورپان

اولویت	نام رسته	اشتغال فعلی	پیش بینی ظرفیت اشتغال آتی	توضیحات
۱	دام سبک	۳۰	۱۰	ایجاد مجتمع دامداری و همچنین مداخله در تأمین خوراک، آموزش‌های مورد نیاز در زمینه نحوه جیره‌بندی مناسب و همزمان‌سازی فحلی دام، فروش و اصلاح نژاد سبب توسعه رسته می‌شود.
۲	هندوانه آجیلی	۳۰	۵	آموزش و آگاهی‌بخشی و مداخله در فروش و فرایند کاشت، داشت و برداشت محصول و شبکه سازی موجب ارتقاء رسته می‌گردد.
۳	زعفران	۱	۱۰	بازار بسیار خوب و سازگاری گیاه زعفران با شرایط آب و خاک روستا باعث می‌شود این حوزه کسب و کار در روستا رونق بگیرد.
۴	پسته	۵	۱۰	آموزش و توسعه دانشی کشاورزان، مداخله در تأمین رقم‌های مناسب پسته و فروش باعث توسعه رسته پسته در روستا خواهد شد.
۵	نان کامل	۰	۱۰	بازار بسیار خوب و تجربه خوب اهالی در پخت نان باعث موفقیت این کسب و کار می‌شود. برخی حمایت‌ها در زمینه تأمین امکانات و ارتباط دادن آنها با پشتیبان تجاری و همچنین آموزش پخت نان کامل به متقاضیان نیاز است.

به منظور توسعه اشتغال روستا و بهبود وضع معیشتی مردم می‌بایست ابتدا حوزه‌های اولویت دار را شناسایی نموده و پس از احصاء مسائل و مشکلات هر حوزه، راهکارهایی به منظور رفع چالش‌های پیش‌روی شاغلین رسته مورد نظر ارائه نمود. لذا در وهله اول رسته‌های اولویت دار روستای قاسم‌آباد به شرح ذیل عنوان می‌گردد:

✓ رسته گوجه (بهبود وضعیت)

✓ رسته پیاز (بهبود وضعیت)

✓ رسته دام سبک (بهبود وضعیت)

✓ رسته پرورش ماهی (بهبود وضعیت)

✓ رسته کشت گلخانه‌ای (توسعه‌ای)

✓ رسته پرورش گل محمدی (ایجاد)

✓ رسته گیاهان دارویی (ایجاد)

رسته های شغلی و اقتصادی در اولویت روستای خیر آباد

بطور کلی رسته‌های اولویت‌دار روستای خیرآباد عبارتند از:

- ✓ رسته گندم (بهبود وضعیت)
- ✓ رسته دام سبک (توسعه‌ای - بهبود وضعیت)
- ✓ رسته گیاهان دارویی (ایجاد)
- ✓ رسته پرورش بوقلمون (ایجاد)

رسته های شغلی و اقتصادی در اولویت روستای دولت آباد

در وهله اول رسته‌های اولویت‌دار روستای دولت‌آباد به شرح ذیل عنوان می‌گردد:

- ✓ رسته گندم (بهبود وضعیت)
- ✓ رسته دام سبک (بهبود وضعیت)
- ✓ رسته خیاطی (ایجاد)
- ✓ رسته پسته‌کاری (توسعه‌ای)
- ✓ رسته زعفران‌کاری (توسعه‌ای)
- ✓ رسته گیاهان دارویی (ایجاد)
- ✓ رسته پرورش گل محمدی (ایجاد)
- ✓ رسته نان کامل (ایجاد)

نکته بسیار مهم این است که تمامی این اقدامات سهمی کمتر از ۵۰٪ را در ایجاد زنجیره های ارزش در روستاهای هدف دارد. بلکه مهمتر از این برنامه، تلاش مدیران پروژه و همکاری اعضای تعاونی و متقاضیان روستایی در شکل گیری و ایجاد کسب و کارها می باشد

نیازمندی ها و الزامات تضمین اجرای طرح های ارائه شده

تشکیل تیم اقتصادی:

مطالعات صورت پذیرفته در این طرح تنها بخش کوچکی از مسیر توانمندسازی اقتصادی در روستاهای پروژه ترسیب کربن در شهرستان اسفراین می باشد. در این طرح مطالعات گسترده ای صورت پذیرفته و از کارشناسان مختلفی در تراز ملی استفاده شده است. شرکت ها و افراد مختلفی بعنوان پشتیبان اعلام آمادگی کرده اند تا در پیشبرد طرح ها کمک نمایند. سازمان های مختلفی اعلام همکاری نموده اند و همچنین مسیر دقیق اجرای طرح ها مشخص گردیده است.

اما تمامی این اقدامات تا عملیاتی شدن و اثرگذاری در منطقه راه درازی در پیش دارد. پروژه ترسیب کربن باید یک تیم مجزا جهت اجرایی کردن طرح های پیشنهادی تشکیل دهد. این تیم باید فارغ از کلیه حواشی و فعالیت های پروژه صرفاً روی اجرایی نمودن طرح ها تمرکز نماید. اعضای این تیم باید مجرب بوده و توانمندی اشتغالزایی در روستاها، همچنین توانمندی ارتباط گیری با روستائیان و سازمان های مربوطه را داشته باشند. حداقل دو نفر نیاز است تا تیم اقتصادی پروژه را تشکیل دهند. همچنین می توان از توانمندی شرکت های فعال در حوزه کارآفرینی روستایی بهره برد.

همکاری سازمانها:

یکی از الزامات بسیار مهم در شکل گیری کسب و کارهای روستایی همکاری سازمان های مربوطه می باشد. علی الخصوص سازمان هایی که نقش نظارتی دارند و در فرایند کسب مجوزها نقش آفرینی می کنند. در این بین دامپزشکی در روستاها نقش ویژه ای دارد. بسیاری از صاحبان کسب و کارها از عدم انعطاف دامپزشکی ناراضی می باشند. همچنین مشکلات در واگذاری امتیاز آب و برق یکی دیگر از مشکلات مردم می باشد بگونه ای که بعضاً برای یک واحد دامپروری کوچک مجوز استفاده از آب شرب داده نشده است. همچنین در جهت تسهیل عملکرد تعاونی کویر میاندشت لازم است ملاحظاتی در نظر گرفته شود تا این شرکت تعاونی بتواند مشکل نداشتن وثیقه ملکی را حل نماید. برای حل این مشکل نهادها می توانند چک شرکت را بعنوان وثیقه قبول نمایند.

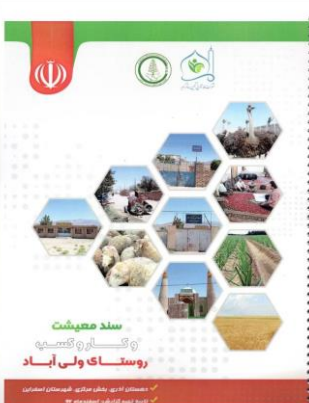
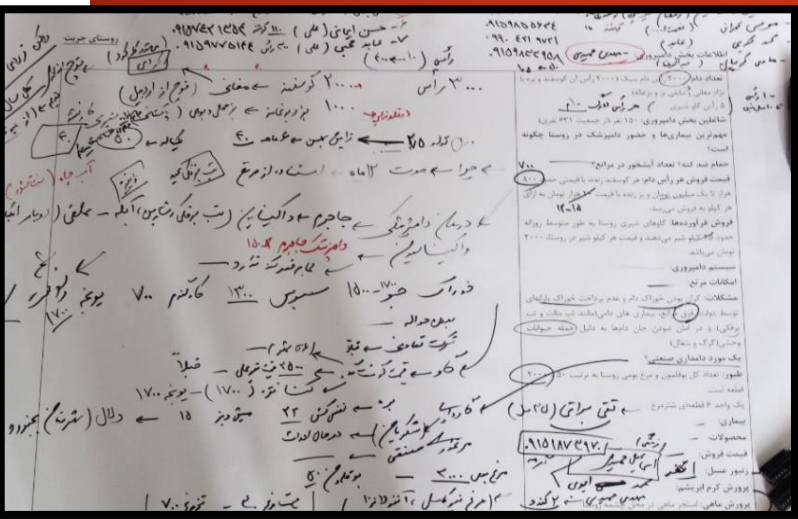
تدوین برنامه کسب و کار و تهیه طرح توجیهی مشاغل توجیه پذیر توسط شرکت کار آفرینی نگین حاتم کویر (نحک) با مشارکت جوامع محلی

هدف از تدوین استراتژی معیشت و طرح توجیهی

استراتژی معیشت شامل یک طرح عملیاتی به منظور هماهنگی و سازماندهی اقدامات لازم جهت بهبود کسب و کارهای موجود و ایجاد مشاغل جایگزین و یا بهبود مشاغل موجود در منطقه می باشد.

هدف از تدوین استراتژی معیشت معرفی کسب و کارهای توجیه پذیر در منطقه می باشد که پایداری بالایی دارند و مردم منطقه آنها را بعنوان کسب و کارهای جایگزین می پذیرند. این کسب و کارها در نهایت منجر به رفع مشکلات معیشتی مردم می گردد.

هدف از تهیه طرحهای کسب و کار روستایی توان افزایش اقتصادی و اجتماعی جوامع محلی و ایجاد و توسعه اشتغال پایدار و مولد است. البته ذکر این نکته ضروری است که استراتژی معیشت روستایی شامل؛ راهبردها و الگوهای اثربخش جهت ایجاد اشتغال پایدار و کارآفرینی در روستاها می باشد. این استراتژی در صورتی اثربخش و کارا می باشد که با مشارکت مردم و فعالان منطقه ترسیم گردد و پایداری و تعمیم پذیری بالایی داشته باشد. در همین راستا در پروژه تعمیم ترسیب کربن شهرستان اسفراین برنامه کسب و کار روستایی در ۱۲ روستا (گراتی، کلاته سنجر، قهرمان آباد، چهل دختران، قاسم خان، ابری تپه، گورپان، ولی آباد، دولت آباد، قاسم آباد، خیرآباد و حسین آباد) توسط مشاور کسب و کار با مشارکت تیم اجرایی پروژه و جوامع محلی تهیه شد. همچنین برای ۱۰ روستای گرمه و جاجرم نیز سند کسب و کار تهیه شده است. در مجموع ۲۲ سند کسب و کار تهیه شده است.

پیشنهادهای نهایی مشاغل در شهرستان اسفراین

کشاورزی و گیاهان دارویی

کتیرا
ترنجبین
کَور (خربزه ابوجهل)
عناب
گل محمدی (ص)
زعفران
تریتیکاله
گل گندم
زرشک
بذر گندم خراسان (مناسب دیم)
گلخانه

صنایع دستی

بافت فرش کردی
پارچه/حوله بافی سنتی
صنایع دستی پشم شتر
بافت گلیم سفره کردی
خیاطی: (خیاطی، گلدوزی و رودوزی های سنتی و خیاطی شلوار
چین)
قالیبافی و تابلو فرش

پس از بررسی مشاغل پیشنهادی و ارزیابی آنها توسط کارشناسان هر حوزه و همچنین بررسی وضعیت بازار و سازگاری با روستاها، مشاغل زیر بعنوان پیشنهادات نهایی و طرح های دارای توجیه اقتصادی، فنی و بازار تدوین و ارائه گردیدند:

طیور

پرورش شتر مرغ
پرورش بوقلمون
پرورش مرغ بومی

دام

پرورش شتر
اصلاح نژاد دام (آمیخته گری)

شیلات

پرورش زالو

صنایع تبدیلی

تولید نان سنتی

خدماتی

احداث مجتمع خدماتی-رفاهی بین راهی (بخش زیادی از مشاغل خدماتی ذیل این مجتمع تعریف شده است)

گردشگری

گردشگری روستایی و بومگردی عشایر

تصاویر اجرای سند توسعه و کسب و کار در شهرستان اسفراین

پیشنهاد‌های نهایی مشاغل در شهرستان جاجرم

پیشنهاد‌های نهایی پس از بررسی مشاغل پیشنهادی و ارزیابی آنها توسط کارشناسان هر حوزه و همچنین بررسی وضعیت بازار و سازگاری با روستاها، مشاغل زیر به عنوان **پیشنهادات نهایی و طرح های دارای توجیه اقتصادی، فنی و بازار** تدوین و ارائه گردیدند:

- **طیور** (پرورش شتر مرغ، پرورش بوقلمون، پرورش مرغ بومی)
- **دام** (پرورش شتر، اصلاح نژاد دام)
- **آمیخته گری** (شیلات، پرورش زالو)
- **صنایع تبدیلی** (تولید نان سنتی)
- **خدماتی** (احداث مجتمع خدماتی-رفاهی بین راهی) بخش زیادی از مشاغل خدماتی ذیل این مجتمع تعریف شده است.
(کشاورزی و گیاهان دارویی کتیرا، ترنجبین، کور) خربزه ابوجهل (عناب، گل محمدی) (زعفران تریتیکاله، گل گندم، زرشک، بذر گندم خراسان) مناسب دیم (گلخانه)
- **صنایع دستی** بافت فرش کردی، پارچه/حوله بافی سنتی، صنایع دستی پشم شتر بافت، گلیم سفره کردی (خیاطی، گلدوزی و رودوزی های سنتی و خیاطی شلوار جین (قالیبافی و تابلو فرش)
- **گردشگری** (گردشگری روستایی و بومگردی عشایر)

تصاویر اجرای سند توسعه و کسب و کار در شهرستان جاجرم

بازدید کارگاه صنایع دستی اسفراین

توزیع کنسانتره

بازدید مزارع گیاهان دارویی مانه و سملقان

کارگاه گلیم بافی

پیشنهادهای نهایی مشاغل در شهرستان جاجرم

پیشنهادهای نهایی پس از بررسی مشاغل پیشنهادی و ارزیابی آنها توسط کارشناسان هر حوزه و همچنین بررسی وضعیت بازار و سازگاری با روستاها، مشاغل زیر به عنوان **پیشنهادات نهایی و طرح های دارای توجیه اقتصادی، فنی و بازار** تدوین و ارائه گردیدند:

- **کشاورزی** (احداث گلخانه- زعفران- گل محمدی-آفتابگردان- غلات-رزماری)
- **باغات** (سیب ، گلابی ، انگور و آلبخارا)
- **طیور**(مرغ بومی)
- **رسته زنبور عسل**
- **شیلات** (پرورش ماهی)
- **دام** : به نژادی و اصلاح نژاد دام سبک
- **رسته صنایع دستی**(فرش ، گلیم ، تابلوفرش)
- **صنایع تبدیلی-تکمیلی و مشاغل خانگی** (تولیدات خانگی و فرآورده های غذایی)
- **ترشیجات**(سالاد و لپته)، **شوریجات**(خیارشور، برگه شور و گوجه شور)، **ربهای خانگی**(گوجه، آلوچه و انار)، **مربا**(آلبالو، به، گلابی، سیب، زردآلو، هویج و آلبخارا)، **خشکه جات**(آلو بخارا، برگه زردآلو، به، گلابی و سبزیجات خشک مثل شوید، نعناع و تره)، **کمپوت**(سیب و گلابی)، **شربت**(آلبالو، آب زرشک، لیموترش و انواع دسر)، **شیرینی های خانگی**(نان برنجی، نخودی، کلوچه، قطاب، کیک یزدی، کیک تولد، زولبیا، بامیه، سمنو و دونات)، **نان های محلی**(نان روغنی، قره قروتی، لواش و فطیرمسکه)، **غذاهای بومی-محلی**(کله جوش(قروتی)، عدسی و قلیف چال) و **فرآورده های لبنی** گوسفندی و گاوی
- **گردشگری**
- **بازارچه دائمی محصولات روستایی**

تصاویر اجرای سند توسعه و کسب و کار

در شهرستان گرمه

توزیع نهال مشمر

دوره آموزشی پرورش دام

مرمت چشمه و احداث آبشخور

کارگاه قالیبافی

تهیه طرح توسعه روستایی به صورت مشارکتی

برای تهیه طرح توسعه روستایی نیاز است سه مرحله کلی به ترتیب؛
 ۱- شناسایی ویژگی‌ها و خصوصیات جوامع محلی در محدوده مورد مطالعه
 ۲- تحلیل و ارزیابی قابلیت‌ها و ظرفیت‌های موجود در برنامه‌ریزی توسعه ناحیه محور

۳- تدوین برنامه توسعه ناحیه‌ای بر اساس بسیج جوامع محلی انجام شود.
 در پروژه تعمیم ترسیب کربن شهرستان اسفراین (سایت اول پروژه) سند توسعه روستایی در ۸ روستا (روستاهای گراتی، کلاته سنجر، قهرمان آباد، ابری تپه، قاسم خان، گورپان، چهل دختران و ولی آباد) توسط مشاور و با مشارکت تیم اجرایی پروژه و جوامع محلی تهیه شد. همچنین برای ۱۰ روستای گرمه و جاجرمد تهیه شده است. در مجموع برای ۱۸ روستا، سند توسعه روستایی تهیه شده است.

سند چشم انداز توسعه و پیشرفت روستای چهل دختران

✓ دهستان زرق آباد، بخش مینرک، شهرستان اسفراین
 ✓ تاریخ تهیه گزارش: اسفندماه ۹۷

کارگاه تهیه طرح

موقعیت در روستا: جنوب روستای چهل دختران، اسفراین
 گروه دبنیع: متولدین

نام خانوادگی: ...
 نام: ...

ردیف	نام خانوادگی	نام	تاریخ تولد	محل تولد	محل سکونت	وضعیت اشتغال	وضعیت تحصیلی	وضعیت تاهل	وضعیت فرزندان
۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰

تهیه اقلام تبلیغاتی محیطی جهت معرفی دستاوردهای پروژه ترسیب کربن خراسان شمالی (در قالب شاسی و استند)

پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی - توسعه انرژی های نو در منطقه

پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی - سرمایه طبیعی

تهیه اقلام تبلیغاتی محیطی جهت معرفی دستاوردهای پروژه ترسیب کربن خراسان شمالی (در قالب شاسی و استند)

پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی - مشاغل ایجاد شده توسط پروژه

پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی - مشاغل ایجاد شده توسط پروژه

تهیه اقلام تبلیغاتی محیطی جهت معرفی دستاوردهای پروژه ترسیب کربن خراسان شمالی (در قالب شاسی و استند)

پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی - سرمایه زیرساختی (پروژه های عمرانی خرد)

پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی - سرمایه انسانی و اجتماعی

تهیه ارقام تبلیغاتی محیطی جهت معرفی دستاوردهای پروژه ترسیب کربن خراسان شمالی (در قالب شاسی و استند)

اقدامات پروژه بین المللی تعمیم ترسیب کربن استان خراسان شمالی (۱۴۰۱-۱۳۹۳)

ردیف	عنوان شاخص	از ابتدا تاکنون
۱	مساحت پروژه در استان (هکتار)	۲۳۶۰۰۰
۲	تعداد روستاها و نقطه سکونگانهی نخت پوشش	۲۷
۳	تعداد گروه های توسعه روستایی	۱۲۳
۴	اعضای گروه های توسعه روستایی (نفر)	۱۸۲۱
۵	آموزش های پروژه (نفر - ساعت)	۸۶۴۵
۶	آموزش های فنی و حرفه ای (کسب مهارت) (نفر - ساعت)	۹۰۸۳۳
۷	تهالکاری در پروژه با مشارکت مردم (هکتار)	۳۹۲۴
۸	تولید نهال گلدانی با مشارکت اعضای گروه های توسعه روستایی (هزار اصله)	۲۹۰
۹	ترسیب کربن با تهالکاری مشارکتی (تن)***	۲۳۲۳
۱۰	ترسیب کربن از طریق حفاظت از جنگل های دست کاشت موجود (۲۰۰۰ هکتار تاغ کاری) (تن)	۳۰۰۰
۱۱	تعداد صندوق های خود اعتباری	۲۰
۱۲	پس اندازهای بردهی در صندوق ها (میلیون ریال)	۱۳۴۱۴
۱۳	تعداد کل تسهیلات (فقره)	۱۷۰۲
۱۴	مبلغ کل تسهیلات (میلیون ریال)	۶۷۳۵۶
۱۵	تعداد تسهیلات از محل صندوق ها (فقره)	۱۲۸۲
۱۶	مبلغ تسهیلات از محل صندوق ها (میلیون ریال)	۳۰۶۲۳
۱۷	تعداد تسهیلات از محل منابع دستگاه ها (فقره)	۴۱۹
۱۸	مبلغ تسهیلات از محل منابع دستگاه ها (میلیون ریال)	۳۶۷۲۳
۱۹	اشتغال زایی مستقیم (تولیدی پیراهن و اشتغال زایی برای ۳۰ نفر/ کارگاه مانتو و شلوار ۱۲ نفر/ کارگاه فرش دستباف ۲۶ نفر و ...) و موقت پروژه های عمرانی خرد (کمال گذاری فئات، جدول گذاری کانال انتقال آب، دیوار ساحلی، مرمت چشمه و فئات، احداث آبشخور و ...)	۳۵۸ ثابت و موقت ۴۸
۲۱	اعضای شرکت تعاونی پروژه (نفر)	۸۵۲
۲۲	تعداد سهام شرکت های تعاونی	۳۵۰۲
۲۳	سرمایه شرکت های تعاونی (میلیون ریال)	۱۳۴۶
۲۴	تعداد دفتر توسعه روستایی و تجهیز آن	۱۶
۲۵	تعداد روستاهای دارای سند توسعه روستایی	۱۸
۲۶	تعداد روستاهای دارای طرح کسب و کار	۲۲
۲۷	انرژی های نو (مورد)	۱۱۰ تنور گازی
۲۸	مستندسازی (خبرگزاری ها، خبر تصویری، مصاحبه رادیویی، درج خبر در سایت پروژه ترسیب کربن، چاپ پروشور و چاپ کتابچه)	۱۳۵ ۶۱۰۰
۲۹	اجرای پروژه مدیریت روان آب با مشارکت اعضای گروه های توسعه روستایی (هکتار)	۹۸۲
۳۰	برگزاری کارگاه آموزشی زست محیطی در پروژه (نفر - ساعت)	۳۱۴۴

سال اجراء: دهه ۴۰

محل اجراء: استان خراسان شمالی شهرستان جابرم

نام پروژه: بخش های دست کاشت

سال اجراء: ۱۳۸۵

محل اجراء: استان خراسان شمالی شهرستان کمره

نام پروژه: عرصه های احیاء شده

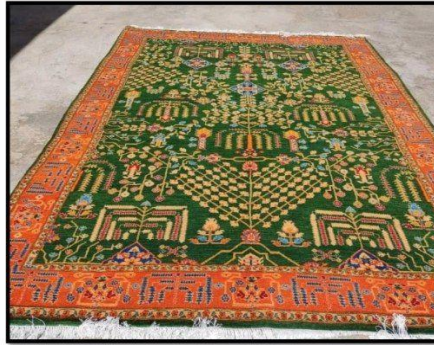
استند

اقدامات و عملکرد پروژه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور
استان خراسان شمالی
ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان شمالی

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور
دفتر امور بیابان
اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی

برگزاری مراسم رونمایی از فرش دستباف ارگانیک پروژه بین المللی ترسیب کربن استان خراسان شمالی
خردادماه سال ۱۴۰۱

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور
استان خراسان شمالی
ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان شمالی

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور
دفتر امور بیابان
اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی

برگزاری مراسم روز جهانی مقابله با بیابان زایی
استان خراسان شمالی
خرداد ماه سال ۱۴۰۱

دستاوردهای خاص پروژه

- صادرات ۱۵۰۰ متر پتوی مسافرتی و ۱۰ تخته فرش و گلیم به کشور قطر در اسفراین
- تولید بیش از ۳۰ هزار دست لباس کرونایی در دوره کرونا در اسفراین
- همکاری پروژه با نابینایان مرکز ارمغان بهزیستی چهاربرج در شهرستان اسفراین در خصوص اشتغالزایی و توانمندسازی (روستایی که به عنوان بیشترین نابینای کشوری محسوب می شود)
- تغییر الگوی کشت در منطقه و کشت زعفران از ۶ هکتار به ۳۰ هکتار در اسفراین و کشت گلرنگ به مساحت ۱۷ هکتار ، برگزاری بازدید و دوره آموزشی در جاجرم و گرمه جهت کشت زعفران و توزیع پیاز برای کشت الگویی زعفران به مساحت یک هکتار
- توسعه کشت دیم هندوانه و خربزه به وسیله بندسار که علاوه بر کمک به اقتصاد خانواده در تقویت آب سفره های زیرزمینی و پوشش منطقه موثر می باشد
- همکاری با جامعه دانشگاهی در پایان نامه های دانشجویی و مقالات پژوهشی و همایشی بیش از ۲۰ مورد و ارایه در دانشگاه خوارزمی و فردوسی
- اجرای پروژه های مشارکتی جنگلکاری اقتصادی در منطقه (کشت بذر بادام در اراضی شیبدار توسط دامداران و اعضای صندوق در مناطق قرق شهرستان گرمه به مساحت ۶۰ هکتار)
- ارتقا سطح بهداشت عمومی و فردی با برگزاری دوره های آموزشی کمک های اولیه
- ارتقا سطح بهداشت محیط و دامداری ها با اجرای دوره های آموزش بهداشت دام و سمپاشی دامداری ها و احداث حمام های ضد کنه و آبشخورها
- کاهش آسیب های اجتماعی در سطح روستاها با برگزاری دوره های آموزشی مشاوره خانواده
- ترویج استفاده از انرژی های نو در منطقه با توجه به نیاز و درخواست جوامع محلی من جمله توزیع ۱۵۰ تنور گازی و ۱۴۵ دستگاه آبگرمکن خورشیدی

دستاوردهای خاص پروژه

- جذب اعتبار مناسب استانی در قالب موافقت نامه جامع (آموزش - بازدید - تجهیزات - مستندسازی)
- افزایش مشارکت روستاییان در فعالیت های زیست محیطی پروژه مانند اطفای حریق و زراعت چوب
- افزایش روحیه مشارکت اهالی و حس نوع دوستی در جهت حل مشکلات با جمع آوری و توزیع بسته های غذایی و بهداشتی در ایام بیماری کرونا
- اجرای عملیات آبخیزداری (احداث ۴ پشته خاکی تغذیه ای سیستم پخش سیلاب و سرریزها در حوزه آبخیز قلی (جاجرم) به مبلغ ۵۰ میلیارد ریال و احداث بند های خاکی ۱ و ۴ و ۵ و ۶ و سرریزهای قلی به مبلغ ۶۹ میلیارد ریال)
- بازاریابی و فرآوری محصولات باغی از جمله کشمش، شیره انگور و ارسال به سایر استانها
- مطالعه طرح مدیریت مناطق بیابانی در سطح ۱۲۵۰۰ هکتار در شهرستان جاجرم (سنخواست)
- حضور و همکاری استانداری خراسان شمالی، دفتر امور بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور و پروژه تعمیم ترسیب کربن استان در دومین همایش ملی چشم انداز توسعه پایدار روستایی ایران در دانشگاه خوارزمی
- ارائه چندین مقاله از تجربیات و عملکرد پروژه تعمیم ترسیب کربن خراسان شمالی در دومین همایش ملی چشم انداز توسعه پایدار روستایی ایران
- ارائه دستاوردهای پروژه تعمیم ترسیب کربن استان در همایش کشوری فردایی بهتر برای روستاها و جشنواره کشوری بازی های بومی محلی (روستای کرف- از پایلوت های پروژه ترسیب کربن شهرستان جاجرم)
- ارائه دستاوردهای پروژه در چهارمین نمایشگاه توانمندی های روستائیان و عشایر کشور
- صدور پروانه فعالیت کشاورزی جهت بیمه، ضمانت، تسهیلات و ... (به تعداد ۳۰ فقره در شهرستان گرمه)
- مشارکت سایر دستگاهها، بخش خصوصی و NGO در پروژه (مشارکت گروه نذر طبیعت و هیات کوه نوردی)
- توزیع کنسانتره بین دامداران روستاهای شهرستان جاجرم به میزان ۶ تن

ایران سرسبز، ایران قوی روستای آباد

